

İNTİBA

Sinem Dişli

İntiba serginizin, hazırlanma ve izleyicisi ile buluşma sürecini anlatır mısınız?

Bu sergi fikri aslında üç ay önce ortaya çıktı. Uzun vadede bir proje hazırlamaya karar vermiştim. Büyük makinelerle, ışıklarla, planlı ve enstrümanlarımın akorlarını iyi yaparak, okuyarak, yazarak, kısacası üzerinde diğer projelerimden çok daha düşündüğüm, zamanlamasını hesapladığım bir iş. Fakat İntiba serisi, aslında -teknik ayarları ve mükemmeliyetçiliğini düşünmediğinizden sezgilere salık veren- yanımda yedek olarak gezdirdiğim bir kompakt makineden çıkmış fotoğraflardan oluşuyor. Daha kaygısız ve alternatif bir yaklaşımı var. Aynı zamanda orta format ile çekilmiş bir kaç fotoğraf da var.

Öte yandan büyük kameralarda teknik olanaklarının bana verdiği bir yavaşlama söz konusu oluyor. Diyebilirim ki bu fotoğraflar dinginleşmeden kurtulmaya yönelerek daha çok dinamikleşmeye yöneldiğim bir seriyi oluşturuyor. Bahsettiğim büyük projeyi hazırlarken eş

zamanlı yürüyen bu seriyi göstermek yani onu içimden fırlatıp atmak istedim. Çünkü tek bir şeye odaklanmaya yöneliyorum. Daha sonra bir editleme sürecine girdim ve New York'da fotoğraflarımı paylaştığım, çok sevdiğim bir sanatçı ve yazar olan Merve Ünsal bu seri ile ilgili bir yazı yazabileceğini ortaya atmıştı. Bu durum fotoğraflara bakarken gelişti. Hatta şöyle dedi:

Eğer ben bu seriye yazı yazsaydım ismi "*yours sincerly*" yani "*arz ederim*" olurdu.

Sergi kataloğunu yapmaya karar verdiğimizde o da bu yazıyı katalog yazısı olarak hazırladı. Sonuçta bu sergi beni temsil eden x-ist sanat galerisi ile birlikte fakat ayrı bir mekanda açtığım deneysel bir çalışma oldu.

Merve Ünsal'ın yazısını okumak için >>>

Objelere farklı anlamları farklı mekanlar katar. Başka objelerle bir araya geldiklerinde içsellikleri değişir. Sizin fotoğraf çekim mekanlarınız nereleri oluyor?

Mimari, şehir planlamaları, etrafımızdaki nesnelere üzerimizde bir iz bırakıyor, bazen fark etmesek de bizi belirliyor. Günümüzde ise gittikçe hepimizin hayatına giren bir yerden bir yere göç etme hali, terk edilmişlik ve aidiyet duygusunu da ortaya çıkarıyor. Bu etkilenmelerden olsa gerek çoğunlukla terk edilmiş mekanlar ve kaotik alanlar beni çekiyor. Ama bazen de doğaya duyulan özlemden bir manzaraya da kameramı yönlendirebiliyorum. Bu tamamıyla üzerinde çalıştığım işin kavramına yönelmek ve duygusunu yansıtmakla ilgili bir refleks.

Fotoğrafınızın düşünsel olarak başlayan ilk noktasından, seyircisi ile buluşma anına kadar giden sürecini anlatır mısınız?

Genellikle sezgisel bir akış olarak başlıyor daha sonra buradan kavrama doğru sızmalar oluyor. Ben de okumalarla ve editlendirmelerle onları temellendirmeye itiyorum. Fakat yeni projemde bütün bunları birlikte yürütüyorum. Fotoğrafın düşünsel süreci çok kaygan bence. Bir Şeyi sonradan anlamlandırmakla ilgili değil. Aslında fotoğraflarımda "hiçbir Şey anlatmıyorum ama bir his yaratmaya çalışıyorum" da diyebilirim. O yüzden belli bir formülü yok. Bir dil ğrenmektense bir dil yaratmak gibi. Fakat işinin politik yanları varsa, düşünsel süreci de var demektir. Kendi kltrmden etkileniyorum.

Ben Urfa'da doğdum, büyüdüm ve oradan yola çıkıyorum diyebilirim. Yani geçmişime bir arkeolojik kazı ve bağnazlıkları kırma, kuralları yıkma meseleleri ön planda. Görmezlikten geldiğimiz Őeyleri tekrar göstermeye çalışıyorum diyebilirim. Ancak bu süreç çok karmaşık. Ben hislerle çok ilgileniyorum ama hisler de bilgi ile birleşip formunu alıyor. Daha sonra hazır hissettiğim bir anda mekana göre yerleştirme yapma aşamasına geliyorum. Bu da mekanın büyüklüğüne ve projenin konseptine göre değişiklik gösteriyor.

Kimliği bilinen bir yolcu mu olmak istersiniz, kimliksiz bir yolcu mu?

Günümüzde bireycilik gittikçe yükseliyor. Sonuç itibarıyla postmodern kültür ve sanat, bireyin kimlik ve öznelliğinin değişimini, aklın sınırlarını ve temsiliyet olgusunu en temel irdeleme konuları olarak ele alıyor. Kimliğin çok bilinip bilinmemesi ise sizin kontrolünüzü

aşıyor. Çünkü yaptıklarınız, tarzına ve içeriğine göre sosyal düzen içinde yer alıyor. Sizin yapacağınız ise en fazla neye dahil olacağınızı belirlemek olabilir. Görünür olup olmamakla ilgili belli bir hedefiniz yok ise, size daha yakın olanı seçtiğinizde içinde bulunduğunuz duruma göre kimliğinizin görünürlüğü artıyor ya da azalıyor.

Fotoğrafınız, izleyicisine hikayenin başlangıç noktası verip devamını ya da nihayetini verip başını düşündürüyor. Sizin bırakmak istediğiniz intiba hangisi oluyor? Yani salondan ayrılan izleyicilerin kafasında ne oluşmuş ise siz kendinizi başarılı sayarsınız?

Dediğim gibi izleyici kendi hikayesini kendisi oluşturuyor ya da aslında hiç hikaye yok! Sadece izlenimler de oluşturabilir. Ya da hiçbir şeye ulaşmayabilir. Çünkü bu biraz bizim ön bilgilerimiz, ön yargılarımız ile ilgili. Yani intiba serisinde yer alan bu paralar fotoğrafında bizim günlük hayatımıza dair bir çıkarsama yapmamız fakat bu kültüre yabancı birinin onu sadece bir enstelasyon çalışması olarak görmesi ya da bambaşka bir sonuç çıkarması gibi. Buradaki mesele belki de benim hiç hayalini bile kuramayacağım bir mukabelede bulunulması. Gözlemciyi yeniden düzenleyip bir gözü yönetmek bence sanatçının işi değil. Evet, görmenin ve okumanın olanaklarını zorluyorum. Alışık olduğumuz bir araya getirme ezberinden kurtulmaya çalışıyorum. Bu da dış dünyamla bilindik diyalogların dışına taşarak iletişim kurmamı sağlıyor. Ve böylece ilk intibanın bir yanılsama olabileceğini yansıtıyor ve daha derin, daha uzun bakmaya itiyor.

Fotoğraflarınız farklı duygular ile bakılıp geçilen fotoğrafların aksine, çözülmesi gereken, düşünülmesi gereken, özetle zihni zorlamaya iten görüntülerden oluşuyor. Belki de bakmak ile görmek arasındaki farkı tecrübe ettiriyor. Tek taraflı bir duygu aktarımından ziyade bir etkileşime kapı aralıyorlar. Üç başlıkta bağlamak istiyorum bu görüşlerimi; fotoğrafınızın anlatım dili, sergideki çalışmaların birbiri ile bütünleşme ilişkisi ve fotoğraf izleyicisini yönlendirme, sorgulama gayeniz. Bunları aktarır mısınız bize?

Aslında sizin sorunuz çok güzel noktalara değiniyor. Belki de cevap aramıyoruz ama iyi bir soru sormaya yöneliyoruz. Burada yapmak istediğim aslında kendi kendimi de işlerime bakan bir izleyiciye dönüştürmek... İzleyiciyi sorgulamaya çalışmıyorum. Ben kendimi sorguluyorum, bu bir yüzleşme gibi performansa dönüşüyor. Bu enerjiyi de insanlar hissediyor, onlar yine yapmak istediğini yapıyor, alıyor...

Size esin veren, takip ettiğiniz fotoğraf sanatçıları kimler?

Özellikle takip ettiğim bir fotoğrafçı yok. Sürekli fotoğrafçı bakıp, araştırıyorum. Fakat sevdiğim, şu anda aklıma gelen bir kaç fotoğrafçı saymam gerekirse: An-My Lê, Collier Schorr, Jeff Wall, Wolfgang Tillmans, Andreas Gursky, *Antoine D'Agata*, Cindy Sherman, Philip-Lorca diCorcia, Mario Giacomelli, Josef Koudelka ve Edward-Weston. Resim kökenli olduğum için yalnız fotoğraftan değil diğer disiplinlerden sanatçılardan da etkileniyorum. Hala işlerine bakmaya doyamadığım Francis Bacon ya da Louis Bourgeois gibi...

Yurtdışından fotoğraf dünyasına bakma şansınız var. Gözlem, deneyim ve görüşlerinizi paylaşır mısınız bu perspektiften bizimle?

Şu anda inanılmaz bir patlama var Türkiye'de. Kafalar çok karışık. Onlarca galeri açılıp kapanıyor. Bir vizyona sahip galeriler bir adım öteye gidecek, diğerleri durmak zorunda kalıp, kapanacaklar. Aynı şey sanatçılar ve koleksiyonerler için de geçerli. Zaman her şeyi ayıklayacak.

Sanat kodları çözülmesi gereken bir anlamlar bütünü değil, bir nesne değil, öncelikle bunu görmek gerekiyor. Büyük adımlarla genç bir fotoğrafçı kuşak geliyor. Bence iletişim araçları ve internet sayesinde sanatta kurumsal ve kişisel otoritelerin sözü artık geçmiyor. Yaptığınız iş bir anda dünyanın diğer tarafında hemen eleştiri platformu, bir reaksiyon oluşturabiliyor ve bu da daha iyi işlerin ortaya çıkmasında bağımsız bir alan yaratıyor.

Bir önceki kuşağın sıkı sıkıya bağlı olduğu geleneksel yöntemler ve estetik bir nesneye indirgenen sanat eserinin yüksek kültür tarafından alınıp satılması belirleyici değil artık. Avangard sanatçılar tavırlarını çağın ruhuyla bağdaşan bir şekilde yani fotoğrafın getirdiği yeni bakış açıları ve yeni teknikleri kullanarak ortaya koymanın tohumlarını atıyorlar. Bu da çok sevindirici. Ama zamana ve sindirmeye ihtiyacımız var.

Akademik sanat eğitiminin size neler kattığını düşünüyorsunuz?

Akademi bir takım kurallar sistemidir. Tabii ki okul kendini keşfetmek ve motive olmak için bir kampüs oluşturur. Bir de sizi izole eden akademinin dışında bir kitle kültürü var. Fakat bütün mesele kendinizi eğitmekle başlıyor. Öncelikle açık olmak ama her dayatılan bilgiyi de kabullenmemek gerekiyor. Akademi aynı frekanstan olan insanları bir araya getirmek için ve bunlardan gelen enerjileri birleştirmek için dinamik bir alan oluşturuyor. Fakat sonuçta sizin ne istediğinizi bilip ona odaklanmanız gerekiyor. Bunu akademi size öğretmez, sadece sizi disipline edebilir. Sizin kendinizi geliştirip, bakışınızı genişletmeniz gerekir.

Bundan sonraki çalışmalarınız, planlarınız ve hedefleriniz nelerdir?

Uzun vadede planlar yapmamaya çalışıyorum. Kurduğum hayaller zamanın ötesine geçiyor, onlara sınır tanımıyorum fakat planlarımı -kontrol edebildiğim ölçüde- haftalık ve altı aylık olarak yapılandırıyorum. Şimdiki plan; yakında New York'a geri dönmek ve Türkiye'de yaptığım, paylaştığım işlerin karşılıklarını, tepkilerini sindirmek. Ardından da 2013'te açılacak sergim için yeni projeme odaklanmak. Kendimi orada beslemek ve burada üretime devam etmek...

Röportaj: Levent YILDIZ

www.fotoritim.com

Sinem DIŞLI Hakkında

Şanlıurfa, 1982.

Marmara Üniversitesi Fotoğraf Bölümü'ndeki yüksek lisansını 2007 yılında tamamlayan Dişli, 2005-2008 yılları arasında İstanbul Modern Müzesi'nde küratör asistanlığı yaptı. 2008 yazında OCTET: New York School of Visual Arts'da (New York, ABD) atölye programına kabul edildi. x-ist'de Kesişme (2010) isimli grup sergisinde yer aldı.

Sinem Dišli "İntiba sergisi - Han 38" (Fotoğraf: Samed Akman)

Dišli, Amerika, Kıbrıs ile Bursa ve İzmir dahil Türkiye'nin birçok ilinde grup sergilerine katıldı. Sanatçı, ayrıca İstanbul'da düzenlenen 1. Uluslararası ULIS fotoFEST Fotoğraf Festivali'nde, 1.Uluslararası IFSAK Fotoğraf Bienali'nde ve Viyana Sanat Fuarı 2011'de yer aldı.

www.sinemdisli.com
www.artxist.com